

Itä-Suomen hallinto-oikeuden lausunto- ja asiakirjapyyntö (511/2025) Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen aluehallituksen päätöksestä 28.1.2025 § 13 - Alueellinen sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämissuunnitelma, Kiteen sote-keskuksen alue
8852/00.01.02.01/2024

Aluehallitus 22.04.2025 § 100

Lisätiedot Juristi Sakari Kela
sakari.kela@siunsote.fi
Puh. 013 330 8292

Päätösehdotus Hyvinvointialuejohtaja Leivonen Kirsi:

Aluehallitus päättää antaa Itä-Suomen hallinto-oikeudelle jäljempänä asian selostusosassa esitetyn lausunnon Anne Meriläisen valituksen johdosta ja pyytää, että hallinto-oikeus

1. Jättää valituksen tutkimatta siltä osin kuin se on tehty tarkoituksenmukaisuusperusteilla, sekä
2. Muilta osin hylkää valituksen täytäntöönpanokieltovaatimuksineen perusteettomana.

Päätös Asian käsittelyn alussa Eeva-Liisa Auvinen ja Osmo Pirhonen (yhteisöjäävi) ja Tapio Härmäläinen (yleislausekejäävi) ilmoittivat olevansa esteellisiä. Esteellisyydet hyväksyttiin ja esteelliset poistuivat kokoustilasta tämän asian käsittelyn ajaksi. Paula Puhakka ja Outi Mara osallistuivat varajäseninä asian käsittelyyn.

Hyvinvointialuejohtajan päätösehdotus hyväksyttiin.

Selostus Aluehallitus hyväksyi kokouksessaan 18.12.2024 §:t 285 – 292 Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen alueelliset järjestämissuunnitelmat kahdeksalle sotekeskuksen alueelle. Päätöksistä koskien Ilomantsin, Joensuun, Kontiolahden, Kiteen ja Nurmeksen sotekeskuksen aluetta Anne Meriläinen teki oikaisuvaatimukset, jotka aluehallitus hylkäsi 28.1.2025 §:ssä 10 -14 tekemillään päätöksillä. Kyseisistä aluehallituksen päätöksistä Anne Meriläinen on samanasaisin aluevalituksin valittanut hallinto-oikeuteen, joka on kehottanut hyvinvointialueen aluehallitusta antamaan lausuntonsa valitusten johdosta 25.4.2025 mennessä.

Meriläisen valitus esityslistan liitteenä.

Valituksen johdosta on todettavissa seuraavaa:

1. Tutkimatta jättäminen

Hyvinvointialuelain 140 §:n mukaan aluehallituksen oikaisuvaatimuksen johdosta antamaan päätökseen haetaan muutosta aluevalituksella hallinto-oikeudesta. Valituksen voi tehdä sille perusteella, että:

- 1) päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä;
- 2) päätöksen tehnyt viranomainen on ylittänyt toimivaltansa; tai
- 3) päätös on muuten lainvastainen.

Valittajan tulee esittää 2 momentissa tarkoitetut valituksen perusteet ennen valitusajan päättymistä.

Todettaakoon, että aluehallituksen 28.1.2025 §:iin 10 – 14 on liitetty asianmukainen valitusosoitus aluevalituksen tekemiseksi.

Aluevalitus on laillisuusvalitus eikä sitä voi tehdä tarkoituksenmukaisuusperusteella. Tämän johdosta Meriläisen valitus tulee jättä tutkimatta siltä osin kuin siinä ei ole esitetty hyvinvointialuelain 140 §:ssä säädettyä valitusperustetta. Aluevalitusta ei voi perustella sillä, että viitataan oikaisuvaatimuksessa esitettyihin seikkoihin, vaan valitusperusteet on esitettävä itse aluevalituksessa.

Hyvinvointialue on itsehallinnollinen organisaatio, jonka järjestämisvastuu perustuu hyvinvointialuelakiin (611/2021), ja perustuslain (731/1999) 121 § 4 momenttiin, sekä erityisesti sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annettuun lakiin (612/2021). Hyvinvointialueella on velvollisuus järjestää sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut yhdenvertaisesti ja asukkaiden tarpeet huomioiden, mutta lainsäädäntö antaa alueille harkintavaltaa palveluiden tarkoituksenmukaisessa järjestämisessä. Ne eivät määrää palvelujen sijoittumisesta tai lukumäärästä hyvinvointialueen sisällä eikä sitä, millaisella menettelyillä hyvinvointialue määrittelee tuotettavat palvelut. Olennaista on, että kansalaiset saavat laissa säädetty palvelut.

2. Valituksessa esitetyistä laillisuusväitteistä

2.1.

Valituksen kohdassa III esitetään väite, että aluehallitus olisi ylittänyt hallintosäännössä sille määrätyn toimivallan. Väite ei pidä paikkaansa.

Hallintosäännön 8 §:n mukaan aluevaltuusto päättää sosiaali- ja terveydenhuollon palvelustrategiasta ja -verkkosuunnitelmasta (kohta 17).

Hallintosäännön 9 §:n mukaan aluehallitus vastaa aluevaltuuston päättämän sosiaali- ja terveydenhuollon palvelustrategian ja -verkkosuunnitelman toimeenpanosta (kohta 11) sekä päättää sosiaali- ja terveydenhuollon alueellisista järjestämissuunnitelmista (kohta 12).

Hallintosäännön 12 §:ssä tulevaisuuslautakunnan tehtäviksi on määrätty muiden muassa strategian ja palvelustrategian valmisteluun osallistuminen. Aluevaltuuston 9.10.2024 § 59 hyväksymän palvelustrategian ja siihen sisältyneen palveluverkkosuunnitelman osalta

tulevaisuuslautakunta on tehnyt sen päätöksen valmistelun. Alueellisten järjestämissuunnitelmien hyväksymisessä yksinomainen toimivalta on aluehallituksella.

Aluehallituksen valmistellessa 18.12.2024 päätettäväksi tulleita alueellisia järjestämissuunnitelmia, on pyydetty lausunnot muiden muassa kunnilta, vaikuttamistoimielimiltä sekä hyvinvointialueen omilta toimielimiltä. Tulevaisuuslautakunta on antanut oman lausuntonsa kokouksessaan 14.11.2024 § 109. Näin tehdessään se on tehnyt sitä tehtävää, mikä sille hallintosäännössä on määrätty alueellisten järjestämissuunnitelmien valmistelussa. Aluehallitus ei ole valituksessa väitetyllä tavalla ylittänyt toimivaltaansa asiassa.

2.2.

Toinen valituksessa esitetty laillisuusväitteeksi tulkittavissa oleva asia (VII - VIII) liittyy kansalaisten yhdenvertaisuuteen. Valituksessa annetaan ymmärtää, että kylien ja pitäjien asukkaat jätettäisiin palvelujen ulkopuolelle. Väite ei pitä paikkaansa.

Aluevaltuuston hyväksymä palvelustrategia ja palveluverkko konkretisoituu tarkemmin aluehallituksen päättämässä alueellisissa järjestämissuunnitelmissa. Alueelliset järjestämissuunnitelmat konkretisoituvat operatiivisessa toiminnassa siten, että lopulta niistä voidaan päätellä se, miten, missä ja milloin palveluja tuotetaan.

Liittinä esitys sotekeskusten keskeisimmistä toiminnallisista muutoksista koskien vuotta 2025. Kiteen sotekeskusalueutta (Kitee, Kesälahti, Rääkkylä, Tohmajärvi) koskien sote-palvelut järjestyvät kalvoilla 21-22 esitetyllä tavalla. Terveyspalvelujen osalta seuraavasti:

Terveyspalvelut

keskeiset muutokset toiminnassa 2025

- Aukioloaikojen yhtenäistäminen
 - Kiteen sote-keskus avoinna ma-pe klo 8-16 (ei muutosta nykyiseen)
 - Tohmajärven sote-asema avoinna ma-to klo 8-15 ja pe 8-14 (ei muutosta nykyiseen)
 - Hoitajan vastaanotto 5 pv/vko, lääkärin kiireetön vastaanotto 3 pv/vko
 - Rääkkylän sote-asema avoinna 4 pv/vko ti-to klo 8-15 ja pe 8-14 syyskuusta lähtien
 - Hoitajan vastaanotto 4 pv/vko, lääkärin kiireetön vastaanotto 2 pv/vko
 - Kesälahden sote-palvelupiste avoinna 3 pv/vko ma, ke 8-15 ja pe 8-14 (ei muutosta nykyiseen)
 - Näytteenotto siirtynyt Kesälahdella lalabilta omaksi toiminnaksi vuoden alusta alkaen
 - Hoitajan vastaanotto 3 pv/vko
- Kattavat suun terveydenhuollon palvelut Kiteen sotekeskuksessa kesäsuukujen jälkeen
 - Lasten tarkastukset ja ikäihmisten hoidontarpeen arviot toteutetaan liikkuvina palveluina suunnitelman mukaisesti
- Mielenterveys- ja päihdepalvelut siirtyvät Rääkkylässä vuoden loppuun mennessä kunnantalolta sote-aseman tiloihin

Siun
SOTE

Pohjois-Karjalan hyvinvointialue | www.siunsote.fi

Sosiaalipalvelut puolestaan seuraavasti:

Sosiaalipalvelut

keskeiset muutokset toiminnassa 2025

- Kotiin vietäviä palveluita vahvistetaan
 - Kiteen ja Ilomantsin sote-keskusalueelle lisätään yhteinen asumisen ohjaaja työikäisten kotiin annettaviin asumispalveluihin
 - Kotiin annettaviin palveluihin lisätään sosiaaliohjaaja Kitee-Ilomantsi tukemaan kotiutuksia (kotihoitopalvelujen saatavuus)
- Kotihoidon palvelut siirtyvät Rääkkylässä vuoden loppuun mennessä kunnantalolta sote-aseman tiloihin

Pohjois-Karjalan hyvinvointialue | www.siunsote.fi

Edellä esitetystä ilmenee, että palveluja järjestetään myös valituksessa tarkoitetuilla pitäjillä ja kylillä 3-4 päivänä viikosta. Väite siitä, että kylät olisi syrjäytetty lähipalvelujen piiristä ei pidä paikkaansa. Hyvinvointialuelain 7 §:ssä säädetään seuraavaa:

Hyvinvointialue vastaa sille lailla säädettyjen tehtävien hoitamisesta, hyvinvointialueen asukkaan laissa säädettyjen oikeuksien toteutumisesta ja palvelukokonaisuuksien yhteensovittamisesta sekä järjestettävien palvelujen ja muiden toimenpiteiden:

- 1) yhdenvertaisesta saatavuudesta;
- 2) tarpeen, määrän ja laadun määrittämisestä;
- 3) tuottamistavan valinnasta;
- 4) tuottamisen ohjauksesta ja valvonnasta;
- 5) viranomaiselle kuuluvan toimivallan käyttämisestä.

Järjestämislain (612/2021) 4 §:ssä puolestaan säädetään palvelujen saatavuudesta ja saavutettavuudesta seuraavaa:

Hyvinvointialueen on suunniteltava ja toteutettava sosiaali- ja terveydenhuolto sisällöltään, laajuudeltaan ja laadultaan sellaisena kuin asiakkaiden tarve edellyttää. Asiakkaan yksilöllisestä palvelutarpeen ja hoidon tarpeen arvioinnista säädetään erikseen. Palvelut on toteutettava yhdenvertaisesti, yhteen sovitettuina palvelukokonaisuuksina sekä hyvinvointialueen väestön tarpeet huomioon ottaen lähellä asiakkaita. Palveluja voidaan koota hyvinvointialueen alueella suurempiin kokonaisuuksiin silloin, kun palvelujen saatavuus ja laadun turvaaminen edellyttävät erityisosaamista tai kalliita investointeja tai kun palvelujen tarkoituksenmukainen, kustannusvaikuttava ja tehokas toteuttaminen edellyttävät sitä.

Palvelujen yhdenvertaisuus ei tarkoita sitä, että palvelutarjonnan tulisi olla sama läpi koko hyvinvointialueen. Palveluja voidaan koota suurempiin kokonaisuuksiin silloin, kun palvelujen tarkoituksenmukainen, kustannusvaikuttava ja tehokas toteuttaminen sitä edellyttää. Ja näin juuri on toimittu aluehallituksen päättämissä alueellisissa järjestämissuunnitelmissa. Valitus on näön ollen hylättävä.

Valituksenalaisen päätöksen täytäntöönpanokiellolle ei ole perusteita. Täytäntöönpanokielto itsesään vaarantaisi suunniteltujen palvelujen toteuttamisen.